

NHO

Vestland

Næringslivets Hovedorganisasjon

Bedrifter gir liv i bygd og by

De viktigste politiske sakene for
NHO Vestlands bedrifter - 2025

Suksessbedriften Lerum er hjørnesteinsbedrift i Sogndal, og er avhengig av investeringer for å være konkurransedyktig. Formuesskatten spiser av selskapets investeringsmidler.

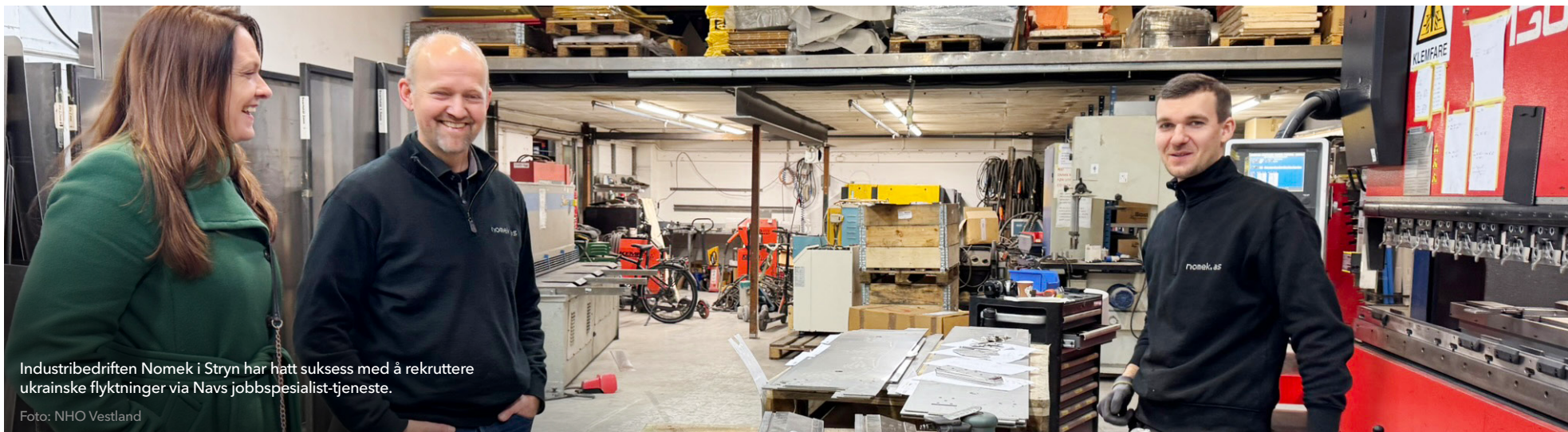
Foto: NHO Vestland

Privat eierskap

97 prosent av de over 4100 medlemmer i NHO Vestland er små- og mellomstore bedrifter som skaper arbeidsplasser og inntekter for kommunene sine.

For lokalsamfunn har det stor betydning hvem som eier de lokale bedriftene. Dessverre ser vi at den særnorske formuesskatten hindrer utvikling og innovasjon. Penger norske eiere bruker på formuesskatt burde heller vært brukt til å investere i ny teknologi, omstilling, utvikling og nye arbeidsplasser.

- **Fjern formuesskatten**
Utenlandske eiere slipper unna formuesskatten. Den særnorske formuesskatten er en stor ulempe for norske eiere.
- **Et bredt skatteforlik vil gi forutsigbarhet for næringslivet**
Hyppige endringer i skattesystemet fører til uforutsigbarhet for næringslivet.
- **Reduser byråkrati og regelverk**
Byråkrati og rapportering tar mye tid. Bedriftene må få bruke mer tid på utvikling og produksjon.
- **Turistskatt**
Det er positivt for reiselivet i Vestland at regjeringens opprinnelige forslag til touristskatt ble skrotet. Det er mer fornuftig at skatten nå kun kan innføres i områder med betydelig turisttrykk, og at dette må dokumenteres. Det er også naturlig at cruise er inkludert i ordningen. Fremover blir det viktig å sikre at kommunene bruker pengene fra touristskatten på å løse utfordringer med overturisme, og ikke på andre formål.

Industribedriften Nomek i Stryn har hatt suksess med å rekruttere ukrainske flyktninger via Navs jobbspesialist-tjeneste.

Foto: NHO Vestland

Vi trenger et arbeidskraftsløft

6 av 10 bedrifter i Vestland sliter med å få tak i ansatte med rett kompetanse. Samtidig står 72 000 personer mellom 20 og 66 år utenfor arbeidslivet i Vestland, og sykefraværet er rekordhøyt.

Mangel på folk er en av de største utfordringene for Norge fremover. NHO har derfor sammen med Nav lansert Arbeidskraftløftet, der vi samarbeider om en rekke tiltak som skal bidra til å få flere inn i arbeidslivet.

- **Vi må få ned sykefraværet**
Sykefravær koster samfunnet nærmere 100 milliarder kroner årlig, og fører til tapt produktivitet og verdiskaping.
- **Flere fagskoleplasser**
Næringslivet har særlig behov innen tekniske fag, industrifag og håndverksfag.

- **Innleieregelverket må endres**
Bemanningsbransjen er en viktig inngangsport til arbeidslivet for mange. Dessverre har innstrammingen i innleiereglene svekket bemanningsbransjens evne til å hjelpe folk inn i arbeid. Reglene må endres tilbake til slik de var før innstrammingene og utformes slik at de inkluderer flere i arbeidslivet og gir bedriftene fleksibilitet. Det vil få store konsekvenser for byggebransjen i Bergen dersom reglene på Østlandet blir utvidet til å gjelde også andre storbyer.
- **TAF-ordningen (tekniske allmennfag) må gjøres permanent**
Ordningen gir videregående elever mulighet til å ta spesiell studiekompetanse og fagbrev på fire år. Utdannelsen er svært viktig for rekruttering til lokalt næringsliv, men har vært midlertidig siden 1992. TAF må gjøres til en ordinær linje på videregående skoler, på lik linje med andre studieretninger.
- **Flere nye studieplasser for IKT i Norge**
Bedriftene i Vestland har stort behov for kompetanse innen IKT og kunstig intelligens. Det må utdannes langt flere innen IKT, og det er behov for minst 1000 nye IKT-plasser i hele landet.

Mer grønn vekst i Vestland

Næringslivet i Vestland står overfor den største omstillingen siden etterkrigstiden. Vi trenger nye bein å stå på når inntektene fra oljesektoren etter hvert reduseres.

Norge har de siste ti-årene ikke manglet klimamål. Men vi har manglet både en plan og evne til å nå dem, og klimapolitikken har ikke hengt sammen med energipolitikken.

Vi må bygge opp nye grønne næringer, som kan gi nye arbeidsplasser i årene fremover. Vestland skal gå fra å være Norges største utslippsfylke til å bli ledende innen grønn omstilling. Det vil kreve politisk handlekraft dersom vi skal få til utbygging av fornybar kraft og nett, infrastruktur for fangst, lagring og bruk av CO₂, og teknologiutvikling for produksjonsprosesser.

- **Norge må følge EUs ambisiøse klimamål**
EU styrker produksjonen av nullutslippsløsninger gjennom strategien Clean Industry Act. Norge bør følge EUs strategi for å kutte utslipp. Klimameldingen som ble vedtatt i vår er ambisiøs og realistisk. Samtidig er det viktig at klimamålene blir koblet tett opp til en plan for kraftutbygging. Store og ambisiøse klimamål krever like tydelige mål for kraftproduksjon og nettilgang, både mot 2030 og 2035.
- I forbindelse med statsbudsjettet må regjeringens "Grønn bok" oppdateres med en plan for å nå klimamålene.
- **Norge bør opprette et CO₂-fond**
Innen 2030 vil CO₂-avgiften gi staten inntekter på rundt 180 milliarder kroner. Det er midler som bør gå tilbake til omstilling og utslippsreducerende tiltak i norske bedrifter.

- **Raskere saksbehandlingstid**
Raskere og mer forutsigbar saksbehandling i byggesaker og arealsaker er svært viktig for bedriftene. Det bygges i dag altfor få boliger. I Bergen kan ta det ta opptil åtte år å få godkjent nye boligprosjekter.
- **Innfør nullutslippskrav for hurtigbåter og garanti om medfinansiering i de første anbudene**
Regjeringen har satt krav om nullutslipp på vent, selv om ferge- og hurtigbåtselskapene står klare til å levere nullutslippsløsninger. Også fylkespolitikere ønsker å lyse ut anbud med krav om nullutslipp. En omlegging til miljøvennlige hurtigbåter er helt avhengig av drahjelp fra staten, fordi det er svært dyrt og høy risiko knyttet til utvikling av nye teknologiske løsninger i starten.
- **Det må bygges ladeinfrastruktur for tunge kjøretøy**
Det er stort behov for et velfungerende ladenettverk for tunge kjøretøy. Veitrafikk og annen transport utgjør omtrent 30 prosent av Norges totale utslipp
- **Moms på brukthandel, reparasjon og utleie av varer bør fjernes**
Det må lønne seg økonomisk å velge brukt og å reparere varer fremfor å handle nytt.

Kraftløftet

Vestland vil stå overfor et betydelig kraftunderskudd i årene som kommer. I store deler av fylket står bedrifter allerede i kø for mer fornybar kraft.

Utbygging av fornybar kraft er avgjørende for industriutvikling og omstilling til nye grønne næringer. En rekke EU-land, USA og Kina bygger ut fornybar kraft i stor stil. Dersom vi ikke får bygd ut mer fornybar kraft i Norge vil norske bedrifter tape i den internasjonale konkurransen, og et stort antall av dagens industriarbeidsplasser vil stå i fare.

- **Energieffektivisering**

Innfør støtteordninger til energieffektiviseringstiltak i husholdningene og næringsbygg i tråd med ambisjonen om å redusere forbruket til 69 TWh energibruk i 2030. Enovas styringsavtale må føre til økt utrulling av løsninger for energieffektivisering og klimateknologi. Juster ordningen med Norgespris for å stimulere til energieffektivisering og energifleksibilitet.

- **Bygg mer fornybar energi**

Gjør det enklere for kommuner å legge til rette for ny fornybar energi, og etabler sterkere incentiver for dette. Det bør også etableres et kompetansesenter for vindkraft. Det er uheldig at lokale bedrifter i områder med nye vindkraftverk ikke får koble seg til strømmettet. En bør endre tildelingskriteriene, slik at bedrifter i kommuner som ofrer naturverdier får mer prioritet i strømkøen. Kommuners prinsippvedtak mot konsekvensutredninger er svært uheldig.

- **Øk tempoet i nettutbyggingen**

Tempoet må økes kraftig i utredningsarbeidet til NVE og Statnett. Det er behov for betydelige investeringer og forbedringer i nettkapasiteten. Fortgang i transformatorstasjon på Grov er et konkret tiltak. Nylig ble det kjent at utredningen av ny kraftlinjetrasé mellom Samnanger og Øygarden blir ferdig tidligst i 2026. Den nye linjen skulle i utgangspunktet stå klar i 2029, men ligger nå an til å bli forsinket med flere år. Dette er svært alvorlig for vår region.

Offentlig/privat samarbeid

Kommunene, fylket, staten og bedriftene er gjensidig avhengig av hverandre for å løse framtidsutfordringer, sikre arbeidsplasser og vår felles velferd. Innkjøpsmakten må brukes til å fremme et seriøst arbeidsliv, innovasjon og miljøvennlige løsninger. Dette vil styrke utviklingen av fastlandsøkonomien og skape et hjemmemarked som gir våre bedrifter en stødig referanse å ta med seg ut i verden.

Det offentlige kjøper varer og tjenester for over 780 milliarder (2024) kroner i året. Det er et kraftfullt verktøy for omstilling og utvikling av både næringsliv og offentlig sektor.

Regjeringens perspektivmelding peker på at vi blir stadig flere eldre her i landet, og færre i arbeidsfør alder. Det vil bli økt press på offentlige budsjetter og tjenester. Innovative løsninger fra private bedrifter blir avgjørende for å løse velferdsutfordringene og sikre arbeidsplasser.

- **Flere innovative anskaffelser**

Det offentlige må bruke private bedrifter til å utvikle teknologi og tjenester. Bedrifter og det offentlige må ha god dialog rundt innkjøp, og det må være åpne prosesser som sikrer rettferdig konkurranse. Det offentlige må stille riktige krav i sine anbudprosesser, for å styrke de seriøse aktørene.

- **Små og mellomstore bedrifter må ikke ekskluderes fra anbudskonkurranser**

Krav og kriterier i offentlige anbud må utformes slik at de ikke unødig utelukker små- og mellomstore bedrifter.

Foto: Adobe Stock

Samferdsel

Vi trenger å få ned reisetiden og sikre gode og trygge veier i Vestland. Et godt veinett i hele fylket, rassikring og trygg togforbindelse østover er avgjørende for å sikre et konkurransedyktig næringsliv.

Det er svært positivt at arbeidet med Fellesprosjektet Arna-Stanghelle settes i gang i år. Ny vei og bane vil øke trafiksikkerheten og redusere reisetiden. Litt lenger sør starter også arbeidet med ny Røldalstunnel, som vil gi en mye bedre vei og en bedre hverdag for de som kjører tungtransport.

Samtidig er det en rekke andre prosjekter som det haster med å få realisert.

- **Hordfast (E39 Stord-Os)**

Hordfast er et av de aller viktigste samferdselsprosjektene i landet, men regjeringen valgte likevel å ikke prioritere prosjektet i Nasjonal Transportplan. Når et nytt storting er på plass etter valget, bør avgjørelsen omgjøres. En fergefri forbindelse på E39 mellom Stord og Os vil, sammen med Rogfast, omtrent halvere reisetiden mellom Stavanger og Bergen.

- **Hafstadvjelltunnelen (E39 Storehaugen-Førde)**

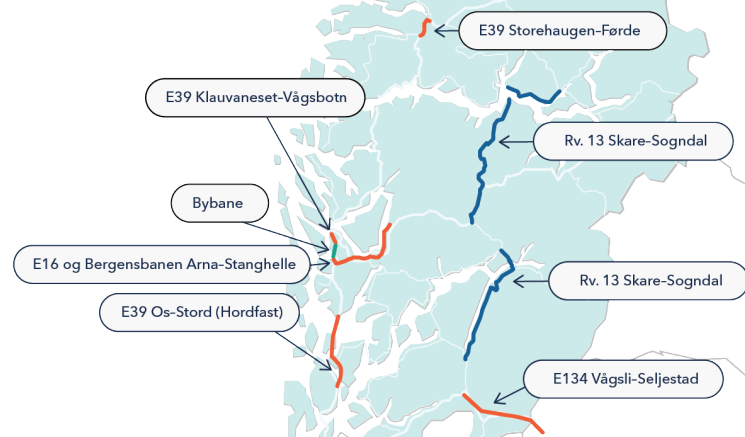
Storehaugen-Førde vil korte ned reisetiden for næringslivet med 10-15 minutter og bedre trafiksikkerheten. Prosjektet er ferdig regulert og må få byggestart snarest mulig.

- **Nordhordlandstunnelen (E39 Klauvaneset-Vågsbotn)**

Det haster å få på plass Nordhordlandstunnelen. På dagens E39 til Nordhordland kjører det 20.000 biler i døgnet på en ulykkesutsatt vei med mange avkjørsler.

- **Bybane til Åsane**

Bybaneprojektet vil, i tillegg til en forlenget Fløyfjellstunnel, føre til et langt mer robust transportsystem.

Vestland ut i verden

Vestland er Norges største eksportfylke. Bedrifter i Vestland eksporterte varer og tjenester for 235 milliarder kroner i fjor, utenom olje og gass. Over 80 prosent av eksporten går til EU, og bedriftene er helt avhengig av markedsadgang til Europa.

Eksportbedriftene er viktig både for norsk økonomi, arbeidsplasser og utvikling langs vestlandskysten.

Norge må bygge nye bein å stå på når inntektene fra olje og gass reduseres. Handelskrig og et endret verdensbilde gjør det viktigere enn noensinne at vi knytter oss tettere til vår viktigste handelspartner, Europa.

EU/EØS

- Vi må knytte oss tettere til vår viktigste handelspartner, Europa.
- Norge bør søke aktiv deltakelse i nye EU-initiativ og samarbeid
- Norge må styrke klimasamarbeidet med Europa og raskt avklare nye klimamål

Havbruksmeldingen

Havbruksnæringen skaper verdier, arbeidsplasser og bosetting langs hele kysten. Norsk havbruk er også blant verdens mest bærekraftige former for animalsk matproduksjon.

I juni ble Havbruksmeldingen vedtatt i Stortinget. Det er positivt at stortingsflertallet anerkjenner havbruksnæringens store betydning for Norge, og behovet for mer kunnskap, før det vedtas nye reguleringer. For næringen er det svært viktig med forutsigbarhet.

- Miljøteknologiordningen må på plass snarest, for å få utvikling og bruk av ny teknologi som reduserer miljøpåvirkningen i havbruk.
- Det skal nedsettes et bredt, faglig forankret utvalg for å se på faktisk og relativ påvirkning fra havbruk på villaksbestanden.
- Det er behov for en sterkere og mer samordnet forvaltning av næringen. For å sikre videre vekst og bedre fiskehelse bør Fiskeridirektoratet få en tydeligere rolle som overordnet havbruksmyndighet. Det må også stilles krav til kommunene om at de faktisk setter av areal til akvakultur. Vi vil også advare mot særavgifter på dødelighet og rømming.

Vestland er landets største eksportfylke og Årdal er landets mest eksportintensive kommune

Foto: Adobe Stock

Bedrifter gir liv i bygd og by!

Næringslivets Hovedorganisasjon

Nordre Nøstekaia 15011 Bergen
Strandgata 52, 6900 Florø

+ 47 55 23 98 00

